

Сад (Уривок)

Володимир Сосюра

В огні нестримної навали
рубали, різали наш сад...
А ми дивилися назад
і за минулим сумували...
Руками власними тюрму
творили ми собі одвічну...
О, будьте прокляті,
кому назад повернуто обличчя!
Брати нас брали на штики
за слово, правдою повите...
Ви ж розумієте, — віки
не знали ми, чиї ми діти!..
Хтось застромив у серце шило,
в чеканні марному весни...
В саду розкішному лишились
одні пеньки та бур'яни.
Кати на струни наші жили
тягли із рук, як сон, блідих...
І з нас співців собі купили,
щоб грати їм на струнах тих.
Ми йшли кривавими стежками,
нам тільки снівся волі згук.
І похоронно над полями кричав
і плакав чорний крук...
Він нам кричав про волі гнів,
щоб ми повстати захотіли!
Й кривавий дзьоб об струни-жили
в безкраїм розпачі точив...
Коли ж приходили раби володарям
на струнах грати,
серця не тисло від журби
і не обурювали ґрати...
А струни плакали... Не в бій —
І ми здригнули!.. Душі громом
залив музичний буревій,
що мчав, мов рокоти ріки,
що рвався в даль крізь піну шалу!..

І зацвіли старі пеньки,
і бур'яни травною стали...
Це в день було, коли той спів
так схвилював серця всім хорі...
А уночі вже сад шумів,
і крізь гілля сміялись зорі...
Так несподівано і скоро
наш сад повстав і зашумів...
Його рубали, а він ріс!
На місці зрубаного дуба росли нові!..
І навіть хмиз угору дерся!..
Краю мій!
Ми дочекалися весни,
ми вже підходимо до брами!..
Це ти той сад, о краю мій,
колись порубаний катами!..
Над золотими берегами
ти знов шумиш, такий рясний!..

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

Поет В. Сосюра уявив свою Україну як сад. Сад, який віками рубали, нищили й вороги-заброди, і "брати"-сусіди. Дійшло до того, що українці самі забули, хто вони, забули волелюбні козацькі традиції, стали покійно служити своїм гнобителям. Але настали нові часи, прийшла воля, і сад почав відроджуватися, цвісти, "навіть хмиз угору дерся". Сили народні — невичерпні, український народ обов'язково відродиться, як фенікс із попелу, розквітне, як сад навесні, — така головна думка поезії.